

Till Eulenspiegel és az eskürti szamárr

Összeállította: IMRE ISTVÁN

A bábokat tervezte: FOKY OTTÓ

A díszleteket tervezte: MAGYARKÜTI BÉLA

Fényképezte: JÁVORSZKY OTTÓ

Kiadja a Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1957.

Till Eulenspiegel a mi Ludas Matyinkhoz hasonló népi hős. Megtréfálja a várurakat, nagyképű bölcseket, a harácsoló papokat. Kalandjait az első ízben 1510-ben megjelent népkönyv írja le. Neve a bagoly és tükör szavak összetételéből származik. A bagolyéből, amely a bölcsesség, s a tüköréből, amely az önismeret és a csillogó szellemesség jelképe. Eulenspiegel bölcs és szellemes tükröt tart minden idők embere elé. Nézz bele! — mondja. — Ilyen vagy! Magadra ismersz?

I. Eulenspiegel megérkezik Erfurtba

Eulenspiegel elhagyva a színpompás cseh erdőt és a soktornyú Prága városát, ahol emberül megfelelt a tudálékos magiszterek kérdéseire, Erfurt felé igyekezett. Híre messzire megelőzte lépteit, és az egyetem rektora máris azon törte a fejét, hogyan tehetné csúffá a furfangos Eulenspiegelt.

II. Eulenspiegel az erfurti egyetemen

Ki is főzte a tervét a rektor, és elégedetten dörzsölte a kezét örömében, amikor Eulenspiegel be-toppant hozzá. Így szólt a híres tréfamesterhez: „Ügyességednek és bölcsességednek hírét régóta ismerjük, oh vándor! Ezért arra kérünk, segíts nekünk egy olyan feladat elvégzésében, amely ez-ídáig egyetlen magiszterünknek sem sikerült. Tanítsd meg olvasni Istennek azt a teremtményét, akit tanítványul adunk neked. Ötszáz aranyat fi-zetünk neked fáradságodért, ha siker koronázza munkádat!”

III. A tudósok bemutatják a tanítványt

A nagyterem ajtaja felpattant, s a tudósok egy szamarat húztak-vontak befelé. Okos szamár lehetett, mert nemigen akarta betenni lábát tudós rokonai közé...

Eulenspiegel vidáman mérte végig leendő tanítványát, és csak annyit kötött ki, hogy elegendő idő adassék neki az elvégzendő nagy munkához, no meg azt, hogy már az első néhány betű megtanulása után kézhez kapja az ötszáz arany felét. Ebbe könnyű szívvvel beleegyeztek az egyetem tudósai.

IV. Eulenspiegel elszállásolja tanítványát

Eulenspiegel így gondolkodott: »Három eset lehetséges. Az évekig elhúzódó oktatás alatt vagy a szamár halálozik el, vagy a rektor, vagy jómagam. Mindehárom esetben futhattok a pénzetek után!«

Elszállásolta tanítványát az »Erfurti torony«-hoz címzett fogadóban, ahol külön istállót bérelt a

számárnak, s ahol maga is megszállt. Majd törni kezdte a fejét...

V. Eulenspiegel előkészíti az oktatást

Hamarosan kész volt Eulenspiegel terve. Szerzett egy irdatlan nagy bibliát, és minden lapja közé egy-egy szénacsomót, számárkórót helyezett, egy-egy szóval csupa olyasmit, ami fogára való volt a tanítványnak.

»Jöhettek most már bölcsek erfurtiak — nevetett magában Eulenspiegel —, három napon belül olvasni fog a tanítvány!»

VI. A szamár »olvasni» tanul

Till az istállóba vitte a bibliát, és a szamár elé helyezte a jászolba. A szamár hamarosan rájött arra, hogy ha orrával lapozgatja a könyvet, minden oldalon új csemegére lel. Elegendő volt két-három lecke, és a szamár kitűnően értett a lapozáshoz. Előre-hátra egyforma kedvvel pörgette az

őreg biblia lapjait. Eulenspiegel nevetett, és meghívta vasárnapra a rektort meg a magisztereket.

VII. Eulenspiegel bemutatja tanítványa tudományát

A tudósok kíváncsian siettek a fogadóba. Eulenspiegel bevezette őket az istállóba, és az irdatlan bibliát odahelyezte tanítványa elé a jászolba. A számár a finom falatok reményében vidáman lapozgatni kezdett, de a biblia üres volt, nem talált a lapok között semmit. Lapozott előre, lapozott hátra, közben pedig elégedetlensége jeléül elordította magát úgy, ahogy a világ kezdete óta minden számár ordítani szokott: I—Á ! I—Á ! I—Á ! Eulenspiegel pedig így szólt a tudósokhoz:

»Amint látják uraim, tanítványom már előrehaladt a tudomány iránti érdeklődésben. Két magánhangzót is elsajátított, nevezetesen az I és Á hangzókat. Ha az ABC két betűjét ilyen rövid idő alatt elsajátította, a többit is megtanulja, ha ideje lesz rá !«

A tudósok szóhoz sem tudtak jutni; kénytelenek voltak elismerni, hogy a megállapodás értelmében Tillt megilleti a kialkudott összeg fele.

Eulenspiegel gondosan eltette az aranyakat s még aznap elhagyta Erfurtot, miközben magában mosolyogva így gondolkodott:

»Hogy Erfurt valamennyi szamarát megokosítsam, három életem is kevés volna ! Gyerünk hát tovább egy házzal«

Azzal útnak eredt Köln városa felé...